

คำวินิจฉัยที่ ๙๕/๒๕๒๘

เรื่อง ขายทอดตลาดทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา ตีความสัญญาสัมปทานป่าไม้ การ
แจ้งผลของกลาง

กฎหมาย ระเบียบ ปพพ. มาตรา ๑๓๒, ๑๓๒๗

ปวอ. มาตรา ๘๕

ในกรณีที่อาณานิคมสัมปทานตามหนังสือสัญญาแตกต่างกับแผนที่
แนบท้ายสัญญาไม่อาจหาข้อยุติอาณานิคมสัมปทานที่แท้จริงได้ ให้พิจารณาถึง
เจตนารมณ์ของคู่สัญญาที่แท้จริงเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ว่าควรคืนไม้ของกลางให้แก่ผู้ใด และ
หากล่าช้าจะทำให้ไม้ของกลางนั้นเสียหาย ทางราชการอาจขายทอดตลาดแล้ว
เก็บรักษาเงินไว้แทนของกลางดังกล่าวได้

ข้อเท็จจริงและปัญหา เจ้าหน้าที่จังหวัดนครราชสีมาได้ตรวจยึดไม้จำนวนมาก มี
รูปรอยตราแสดงว่าบริษัท ป. เป็นผู้รับสัมปทาน กล่าวหาบริษัท ป. ฐานทำไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่พนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมาไม่ฟ้องผู้ต้องหาและ
ให้คืนของกลางแก่เจ้าของ บริษัท น. ซึ่งมีสัมปทานติดต่อกันอ้างว่าได้รับความเสียหายเพราะไม้ที่ยึดได้ตัดได้ในเขตสัมปทานของตน จึงฟ้องบริษัท ป. และข้าราชการ
ป่าไม้เป็นจำเลยฐานลักทรัพย์ กรมป่าไม้จึงหารือว่า

๑) การพิจารณาเขตสัมปทานจะต้องถือแนวเขตปกครองของจังหวัด
ตามที่ระบุไว้ในหนังสือสัญญาเป็นสำคัญหรือจะต้องถือตามแนวเขตที่กำหนดไว้ใน
แผนที่ทำสัมปทานเป็นสำคัญ

๒) กรณีที่ประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๘ เป็นว่า บริษัท น.
ไม่มีสิทธิในไม้คัดเลือก ๒,๐๒๕ ต้น เป็นการวินิจฉัยที่ถูกต้องหรือไม่

๓) ไม้ของกลางที่ตัดได้ ๑๒๔ ต้น ซึ่งพนักงานอัยการสั่งควรคืนแก่
เจ้าของ กรมป่าไม้ควรคืนให้ใครดีเพราะทั้งบริษัท น. และบริษัท ป. ต่างอ้างว่าเป็น

เจ้าของ

๔) ในกรณีที่เจ้าของไม้ที่แท้จริงยังไม่อาจรับมอบไม้ ๗๒๔ ต้นได้ และหากทิ้งไว้ไม้นี้จำนวนดังกล่าวจะเสียหาย กรมป่าไม้จะดำเนินการขายของกลางดังกล่าวแล้วเก็บรักษาเงินไว้แทน เพื่อมอบให้แก่เจ้าของที่แท้จริงได้หรือไม่

คำวินิจฉัย โดยที่สัมปทานทำไม้ของบริษัท ป. ได้แก่สัมปทาน ฉบับที่ ๖/๒๕๒๗ ระบุให้ผู้รับสัมปทานทำไม้หวงห้ามในเขตพื้นที่ทิศเหนือจดเขตจังหวัดนครราชสีมา และทิศตะวันออกจด.....เขตจังหวัดนครราชสีมา ฯลฯ ตามแผนที่แนบท้ายสัมปทาน เขตพื้นที่สัมปทานดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดอาณาเขตไว้ ๒ ประการคือ ทั้งเขตจังหวัดและเขตพื้นที่ตามแผนที่แนบท้าย ดังนั้นในกรณีมีปัญหาโต้แย้งในเรื่องเขตจังหวัดอยู่โดยไม่อาจทราบแนวเขตจังหวัดที่แท้จริงได้ ปัญหาว่าในการตีความจะถือแนวเขตปกครองของจังหวัดหรือแนวเขตที่กำหนดในแผนที่ท้ายสัมปทานนั้น จึงเป็นการหรือ การตีความแสดงเจตนาว่า คู่กรณีประสงค์จะผูกพันต่อกันแค่ไหนหรือเพียงใด กรณีเช่นนี้จึงต้องพึงเล็งถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนตามตัวอักษรตาม นัยมาตรา ๑๓๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งในการพิจารณาปัญหาดังกล่าวจำเป็นจะต้องทราบข้อเท็จจริงให้แน่ชัดเสียก่อนว่า อาณาเขตจังหวัด และเขตแผนที่แนบท้ายนั้นที่ถูกต้องมีอยู่แค่ไหน เพียงใด ทั้งควรคำนึงถึงเขตสัมปทานของบริษัทน. ในส่วนที่เป็นเขตติดต่อกันประกอบการพิจารณาด้วย

แม้หากจะฟังว่า พื้นที่ป่าที่พิพาทเป็นเขตสัมปทานของบริษัท น. หรือไม่ก็ตาม เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงว่า ผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ภาค ๒ ได้มีคำสั่งให้ระงับการทำไม้ และปลุกสวนป่าในเขตพื้นที่นั้น โดยบริษัท น. ก็ได้ทราบความข้อนี้แล้ว ได้ตอบแจ้งไม่ขัดข้องที่ป่าไม้เขตจังหวัดนครราชสีมาได้ กำหนดเขตพื้นที่ใหม่ให้บริษัทฯ ทำไม้แทนแล้ว กรณีย่อมฟังได้ว่าบริษัท น. ไม่มีสิทธิทำไม้ที่ได้คัดเลือกจำนวน ๒,๐๒๕ ต้น ในเขตพื้นที่เดิม ซึ่งเป็นเขตพื้นที่พิพาทแล้ว มติที่ประชุมกรมป่าไม้ที่ว่า บริษัท น. ไม่มีสิทธิในไม้คัดเลือกจำนวน ๒,๐๒๕ ต้น ที่ได้ส่งบัญชีและชำระค่าธรรมเนียม ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น จึงถูกต้องแล้ว

ตามหนังสือของพนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมาแจ้งผลเด็ดขาดในคดีเกี่ยวกับของกลางที่ว่า ควรคืนผู้เป็นเจ้าของนั้น เป็นเพียงคำแนะนำของพนักงานอัยการให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ เท่านั้น การคืนไม้ของกลางให้แก่ผู้ใดนั้น เป็นดุลพินิจของกรมป่าไม้ที่จะดำเนินการตามที่เห็นว่าถูกต้องได้

หากกรมป่าไม้ยังไม่เห็นสมควรคืนไม้ของกลางให้แก่ผู้ใด ในระหว่างที่ยังไม่สามารถหาข้อยุติเรื่องเขตปกครอง หรือเขตสัมปทานแนบท้ายสัมปทานว่าอยู่ในเขตตามสัมปทานของบริษัท ป. หรือไม้ และกรมป่าไม้เห็นว่าความล่าช้าดังกล่าวจะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้น กรมป่าไม้ย่อมมีสิทธิจัดให้นำออกขายทอดตลาดได้ ตามนัยมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์